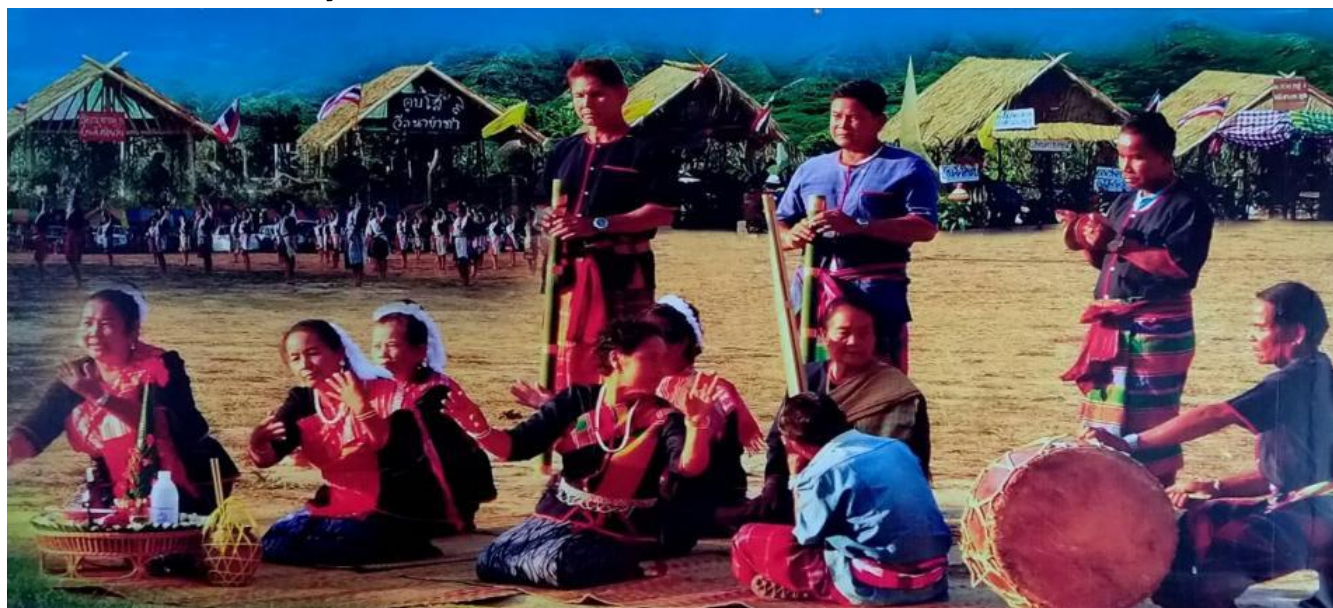

เผ่าไทยโล้หรือไทยกะโซ่ อาศัยอยู่ในเขต อำเภอพนมสวรรค์ จังหวัดนครพนม

ประวัติ อบต.พะทาย

ประวัติความเป็นมา ชาวไทยโล้ในพื้นที่จังหวัดนครพนม เป็นชาวไทยตระกูลเดียวกับพวกบรู หรือพวกไทยข่า นักมนุษยวิทยาถือว่าพวกไทยโซ่เป็นชาติพันธุ์ของมนุษย์ ในกลุ่มมองโกเลียด มีภาษาชนบทรรมนิยมประเพณีแตกต่างไปจากพวกไทยข่า แต่ภาษานั้นถือว่า อยู่ในตระกูลออสโตรเอเชียติคสาขามอญเขมรหรือตระกูล ซึ่งสถาบันวิจัยภาษาฯ ของมหาวิทยาลัยมหิดลได้รวบรวมไว้บทความเรื่องภาษาตระกูลไทย พวกกะโซ่ซึ่งอพยพเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ 3 ได้ตั้งขึ้นเป็นเมืองหลายเมือง คือ เมืองรามราช เป็นชาวกะโซ่จากเมืองเชียงฮ่อม ในแขวงสุวรรณเขต ตั้งขึ้นเป็นเมืองรามราช ขึ้นกับเมืองนครพนม เมื่อ พ.ศ. 2387 โปรดเกล้าฯ ตั้งให้ท้าวบัว แห่งเมืองเชียงฮ่อม เป็นพระทัยประเทศ เป็นเจ้าเมืองเป็นคนแรก ปัจจุบันเป็นที่รามราช ตำบลพระทาย ตำบลท่าจำปา อำเภอท่าอุเทน ตำบลโพธิ์สวรรค์ จังหวัดนครพนมเป็นหมู่บ้านชาวไทยโล้นอกจากนั้นยังมีชาวไทยโล้อยู่ในท้องที่อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนมอีกหลายหมู่บ้าน เช่น ตำบลโคกสูง และบ้านวังดามัว ในท้องที่อำเภอเมืองนครพนม ศิลปะ วัฒนธรรมกะโล้ซึ่งรักษาไว้เป็นเอกลักษณ์ประจำเชื้อชาติ ที่เด่นชัดก็คือโซ่ทั้งบั้งหรือภาษากะโซ่เรียกว่า สะลา เป็นพิธีการในการบวงสรวงวิญญาณของบรรพบุรุษประจำปีหรือเรียกขวัญและรักษาคณป้วยกับพิธี ชางกระมุด ในงานศพ 1. พิธีกรรม โซ่ทั้งบั้ง เป็นภาษาชาวไทยอีสานเรียกชื่อพิธีกรรมของชาวกะโซ่คำว่าโซ่ หมายถึงพวกกะโซ่ คำว่าทั้ง แปลว่ากระทุ้ง หรือกระแทก คำว่าบั้ง หมายถึงบ้องหรือกระบอกไม้ไผ่ โซ่ทั้งบั้ง ก็คือ การใช้กระบอกไม้ไผ่ยาวประมาณ 3 ปล้อง กระทุ้งดินให้เป็นจังหวะและมีผู้รำและร้องรำไปตามจังหวะในพิธีกรรมของชาวกะโซ่ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ เมื่อครั้งเสด็จตรวจราชการมณฑลอุดร เมื่อเสด็จถึงเมืองกุสุมาลย์ (อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร) เมื่อ พ.ศ. 2449 ได้ทรงบันทึกการแสดงโซ่ ทั้งบั้งหรือสะลาไว้ว่า สลามิหม้อดินตั้งกลางแล้วมีคนตบทนคนหนึ่งคนสะพายหน้าไม้ และลูกสำหรับยิงคนหนึ่ง คนตีฆ้องเรียกว่าพระเนนคนหนึ่งคนถือไม้ไผ่สามปล้องสำหรับกระทุ้งดินรวมแปดคน เดินร้องรำเป็นวงเวียนไปมา พอพักหนึ่งก็ดื่มและร้องรำต่อไป... 2. พิธีชางกระมุด เป็นพิธีกรรมก่อนนำศพลงจากเรือน คำว่า ชาง หมายถึง การกระทำหรือการจัดระเบียบ กระมุด แปลว่า ผี ชางกระมุด หมายถึง การจัดพิธีเกี่ยวกับคนตายชาวกะโซ่ถือว่า เมื่อคนตายไปแล้วจะเป็นผีดิบ จึงต้องกระทำพิธีชางกระมุดเสียก่อน เพื่อให้ผีดิบและวิญญาณของผู้ตาย

ได้สงบสุข มิฉะนั้นอาจทำให้ญาติพี่น้องเกิดเจ็บป่วยขึ้นได้ อุปกรรมในพิธีขางกระมุดประกอบด้วย ชันโต(ชันกระห่อง) สานด้วยไม้ไผ่สองใบ เป็นภาชนะใส่อุปกรณ์ต่างๆ มีไม้ไผ่สานเป็นรูปจักจั่น 4 ตัว แทนวิญญาณของผู้ตาย นอกจากนี้ยังมี พานสำหรับขกฐ (คาย) ประกอบด้วยขันธ 5 เทียน 5 คู่ ดอกไม้สีเชียว เช่น ดอกลั่นทม 5 คู่ เงินเหรียญ 12 บาท ไข่ดิบ 1 ฟอง ดาบโบราณ 1 เล่ม ชันหมาก 1 ชันมีดอกไม้อยู่ในชันหมาก 1 คู่ พร้อมด้วยนุหรี และเทียนสำหรับทำพิธีอีกหนึ่งเล่ม ล้ามหรือ หมอผีจะเป็นผู้กระทำพิธีและสอบถามวิญญาณของผู้ตายได้สงบสุข เมื่อทราบความต้องการของวิญญาณแล้วญาติก็จะจัด สิ่งของไว้บวงสรวงวิญญาณ 3. พิธีเหยา ในการรักษาคณป่วยหรือเรียกขวัญคล้ายๆ กับพิธีของชาวไทยอีสานทั่วไป เพื่อเป็น กำลังใจให้ผู้ป่วยหรือการเรียกขวัญ โดยหมอผีจะทำหน้าที่เป็นล่ามสอบถามวิญญาณของบรรพบุรุษ ชาวไทยกะโซ่มีผิวกาย ที่ดำคล้ำเช่นเดียวกับพวกข่า สมเด็จพระเจ้าคำรงราชานุภาพ ทรงกล่าวถึงการแต่งกายของชาวกะโซ่ไว้ในหนังสือเรื่อง เทียวที่ ต่างๆ ภาค 4 เมื่อเสด็จภาคอีสานเมื่อ พ.ศ. 2449 ไว้ว่า ....ผู้หญิงไว้ผมสูงแต่งตัวนุ่งซิ่นสวมเสื้อแขนกระบอกข้อม ครามห่มผ้าแถบ ผู้ชายแต่งกายอย่างคนเมือง แต่เดิมนุ่งผ้าเดี่ยวไว้ชายข้างหน้า ชายหนึ่ง ภูมิปัญญาพื้นบ้าน เหยาเพื่อรักษา โรคต่างๆ

ภาษาที่ใช้ ภาษาคือภาษาโล่

เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันได้เสด็จเยี่ยมพสกนิกรจังหวัด นครพนม เมื่อ พ.ศ. 2498 ซึ่งจังหวัด มุกดาหารยังรวมอยู่ในจังหวัดนครพนม ชาวไทยกะโซ่ ได้แสดงโล่ทั้งบั้งหรือสะลาทอดพระเนตรพร้อมกับร้องคำถวายพระ พรเป็นภาษากะโซ่ว่า เชนตะดะดะแสง เชนแต่แขมมะนาง เชนยอนางเอย ครูกิอิตู จูยก ยางเอย ครูกิอิตูจูเวยวายเอย ไฮพัด กระกมติดอนจิรือ ไฮพัดระพอดิตรอนอิตุค ตะรงยางเอย ระกบเจ้ากวงมานะ วอนเบาเบนเราะ เนออาญาเฮาเอย สะโอน เนตักกะ วอนเบาเบนเราะ ลูกรองวไลเดอกะนางไฮเอย คำแปล ขอเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ขุนเขา ขอเชิญแสงตะวันอันแรงกล้า เญญเกิดขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ จงมาให้ขวัญทั้งหลายจงมาร่วมกัน ณ ที่นี้ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายเอย ขอให้มาคุ้มครองสงเงา เหนือหัว ขอให้พระองค์อยู่ดีมีสุขเกิดพระเจ้าเราเอย ขอให้อย่ามีทุกข์และความเดือดร้อน ขอให้พระองค์อยู่ดีมีสุขอยู่คู่ เมืองไทย ปกป้องคุ้มครองพวกทั้งหลายตลอดไปเทอญ

ตำบลพะทาย

ตำบลพะทายอยู่ในเขตการปกครองของ อำเภอท่าอุเทนมีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 10 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่1 บ้านแก่งส้มโฮง หมู่2 บ้านโนนสวรรค์ หมู่3 บ้านพะทาย หมู่4 บ้านพะทาย หมู่5 บ้านพะทาย หมู่6 บ้านพะทาย หมู่7 บ้านนาข่าท่า หมู่8 บ้าน นาค่าท่า หมู่9 บ้านโคกสว่าง หมู่10 บ้านดงเย็น

อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดกับ แม่น้ำโขง และ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศใต้ ติดกับ ต.หาดแพง อ.ศรีสงคราม จ. นครพนม ทิศตะวันออก ติดกับ ต.หนองเตา อ.ท่าอุเทน จ.นครพนม ทิศตะวันตก ติดกับ ต.หนองแวง อ.บ้านแพง จ. นครพนม

จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรในเขต อบต. มีทั้งหมด 5,150 คน และจำนวนหลังคาเรือน 1,246 หลังคาเรือน

ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

1. วัดจอมแจ้ง 2. วัดทรายแพ 3. วัดท่าสว่าง 4. วัดปืราช 5. วัดพะทาย 6. วัดโพธิ์สว่าง 7. วัดศรีมงคล 8. วัดศรีสองคอน 9. วัด อุดมสุข